

Godfried Jahs, Sara Witbooi, Katarina Pieters och Jaqueline Gauseb arbetar oavlönat med att behandla och förebygga tbc.

FOTO: CECILIA STRAND

Envis arbete mot tbc-smitta

Alla städer med självaktning har infartsskyltar som välkomnar sina besökare och berättar något speciellt om platsen. På väg in i Keetmanshoop i södra Namibia finns det ingen skylt som säger "Welcome to the TB Capitol of the World", men faktum är att denna region har världens högsta infektionsnivåer av tbc.

Området Tseiblaagte i Keetmanshoop är speciellt hårt drabbat. Enligt de fyra tbc-volontärerna på ortens klinik finns det flera förklaringar.

– Man måste ha mat för att kunna ta medicinen utan att bli yr, och många här är så fattiga att de helt enkelt inte har tillräckligt att äta. Ofta är förklaringen inte mera komplicerad än så, säger Sara Witbooi.

– Om man tar sin medicin regelbundet känner man sig frisk efter tre månader och då är de flesta inte motiverade att fortsätta hela kuren, tillägger Godfried Jahs. De slutar

helt enkelt att komma till kliniken och då är det upp till oss att leta reda på dem och övertala dem att komma tillbaka. De är väldigt viktigt att spåra dem och få dem att återuppta sin behandling, annars riskerar de att utveckla resistens mot tbc-medicinen. De blir då ytterst svårbehandlade och farliga för andra eftersom de sprider resistenta bakterier, säger Godfried.

Tbc-behandling bygger ofta på DOTS-systemet, *Directly Observed Treatment* som innebär att patienten måste ta sig till sin klinik eller sjukhus och ta medicin medan någon ser på. Den som inte kan komma till en klinik får sin medicin i hemmet av en volontär.

Alla volontärer här vittnar dock om hur otacksamt deras arbete med avhopparna är.

– Många är rent ut sagt otrevliga när vi letar upp dem och de ber en att försvinna. De säger att de är friska och inte behöver mer medicin, berättar Katrina Pieters.

Samtliga volontärer berättar om hur fattigdom, hög arbetslöshet, alkoholism och

brist på transport gör deras arbete svårt. Faktorererna finns dock på en rad andra platser i landet och de förklarar fortfarande inte varför orten är så oerhört hårt drabbad. Först efter ett tag kommer en ny förklaring fram.

– Damara/namafolket är alltför stolt för att be om något och det ligger inte i vår kultur att erkänna någon svaghet. Det leder till en negativ attityd till hälsovård och gör DOTS så impopulärt.

Tbc-specialisten Amos Kutwa på hälsoministeriet i Windhoek håller med om att situationen i området är problematisk.

– Risken är att många fler utvecklar multi-resistent tbc när de inte fullföljer sin behandling och att få många sådana patienter är ett mardrömsscenario. Genom Globalfondens pengar är vi gång med att bygga fem isoleringscenter runt om i landet där vi kan, om inte behandla dessa fall, så åtminstone isolera dem så att de inte sprider denna typ av tbc till fler.

CECILIA STRAND

Windhoek

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.